

EINDRAPPORTAGE · JULI 2026

EVALUATIE SCHOOLBERADEN 2024-2025

**Leren van drie mbo-schoolberaden
op Firda, Cibap en de HBA**

INHOUD

1	INLEIDING	3
	Opbouw rapport	4
2	METHODIEK EN VERANTWOORDING	5
	2.1 Onderzoek HvA	5
	2.2 Onderzoek Bureau Burgerberaad	5
	2.3 Kwaliteitsborging	6
3	VOORBEREIDING EN ONTWERP	7
	3.1 Vraagstelling per school	7
	3.2 Mandaat en verwachtingen	8
	3.3 Loting en representatie	8
	3.4 Communicatie en betrokkenheid van de school	9
	3.5 Deelname en randvoorwaarden	10
4	UITVOERING	11
	4.1 Procesbegeleiding	11
	4.2 Gespreksbegeleiding en groepsdynamiek	11
	4.3 Informatievoorziening en experts	12
	4.4 Deliberatie en samenwerking	13
	4.5 Werkvormen, materialen en tijdsindeling	14
5	DEELNEMERSERVARING EN DEMOCRATISCH LEREN	15
6	OPVOLGING	16
	6.1 Kwaliteit van de adviezen	16
	6.2 Implementatie van de adviezen	17
	6.3 Communicatie en doorwerking	18
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	19
	7.1 Belangrijkste inzichten	19
	7.2 Succesfactoren	20
	7.3 Verbeterpunten	21
	7.4 Aanbevelingen voor toekomstige schoolberaden	22
	7.5 Input voor doorontwikkeling van het schoolberaad	22

INLEIDING

Deze eindrapportage onderzoekt het proces, de impact en de belangrijkste succesfactoren van drie schoolberaden die in schooljaar 2024/2025 plaatsvonden op Firda, Cibap en de HBA.

In een schoolberaad worden leerlingen, studenten en soms ook medewerkers ingeloot, zodat een representatieve afspiegeling van de school ontstaat. De deelnemers bespreken een vraagstuk dat speelt op de school en formuleren oplossingen met breed draagvlak.

De drie schoolberaden vonden plaats in verschillende onderwijscontexten. Firda is een groot regionaal opleidingscentrum (ROC) in Friesland en Flevoland. Cibap en de Herman Brood Academie zijn kleinschalige creatieve vakscholen. Ook de deelnemersgroepen verschilden. Bij Firda namen studenten én medewerkers deel aan het beraad. Bij Cibap deden uitsluitend eerstejaarsstudenten mee en bij de Herman Brood Academie studenten uit alle leerjaren, met uitzondering van de laatstejaars. De scholen verschilden daarnaast in omvang, het aantal ingelote deelnemers en de manier waarop de loting werd georganiseerd.

Deze tabel geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de schoolberaden:

SCHOOL	TYPE SCHOOL	AANTAL STUDENTEN	DEELNEMERSGROEP	LOTINGSCRITEIA
Firda	Groot regionaal opleidingscentrum	24.000	Studenten en medewerkers	Ieder college is vertegenwoordigd, verhouding student en docent (5:1), alle niveaus vertegenwoordigd
Cibap	Kleinschalige creatieve vakschool	1.750	Alleen eerstejaars (totaal 500 studenten)	Uit iedere klas 2 studenten en woonplaats
HBA	Kleinschalige creatieve vakschool	455	Studenten alle leerjaren behalve laatstejaars	Uit iedere klas 2 studenten, alle opleidingen

De evaluatie richt zich op twee onderdelen:

- Het effect van het schoolberaad op deelnemers, onderzocht door het lectoraat Burgerschapsonderwijs van de Hogeschool van Amsterdam (HvA).
- De succesfactoren en verbeterpunten van de schoolberaden, onderzocht door Bureau Burgerberaad.

OPBOUW RAPPORT

We starten met een korte toelichting van de methodiek en verantwoording van de onderzoeken. Daarna bespreken we de bevindingen aan de hand van de fases van het schoolberaad: voorbereiding, uitvoering en opvolging.

Hoewel deelnemerservaring geen aparte fase is binnen het proces, behandelen we dit onderwerp in het hoofdstuk Uitvoering. In ieder hoofdstuk brengen we de bevindingen van de Hogeschool van Amsterdam (HvA) en Bureau Burgerberaad samen.

We sluiten af met een conclusie en concrete aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van schoolberaden.

HOOFDSTUK 2

METHODIEK EN VERANTWOORDING

Voor dit onderzoek zijn kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden gebruikt, aangevuld met documentanalyse.

2.1 ONDERZOEK HVA

De Hogeschool van Amsterdam onderzocht het effect van de schoolberaden op deelnemers van Firda en Cibap. Studenten vulden vooraf en achteraf een vragenlijst in over burgerschapscompetenties, waaronder: actief luisteren, empathie, mondigheid en samenwerking. Bij Firda nam ook een controlegroep deel aan het onderzoek. Daarnaast stelde de HvA vragen over hoe deelnemers het schoolberaad hebben ervaren. Vanwege de schoollogistiek kon de HvA geen kwalitatief vervolgonderzoek doen, zoals focusgroepen met deelnemers en niet-deelnemers.

2.2 ONDERZOEK BUREAU BURGERBERAAD

Bureau Burgerberaad onderzocht het proces aan de hand van de debriefings met proces- en gespreksbegeleiders na iedere beraadstag. Daarnaast zijn evaluatiegesprekken gevoerd met deelnemers, gespreksbegeleiders, betrokken docenten, scholen en de voorzitter van het College van Bestuur van Cibap. Ook zijn geschreven feedback, het schoolberaadontwerp en de evaluatiebijeenkomst geanalyseerd.

De evaluatiegesprekken met deelnemers zijn niet representatief voor alle deelnemers, maar geven in combinatie met de debriefings van proces- en gespreksbegeleiders wel een waardevolle indicatie van hun ervaringen. De bevindingen in dit rapport zijn gebaseerd op deze combinatie van bronnen.

2.3 KWALITEITSBORGING

Om de betrouwbaarheid van de bevindingen te versterken, combineerden de HvA en Bureau Burgerberaad verschillende databronnen en onderzoeksmethoden.

VOORBEREIDING EN ONTWERP

3.1 VRAAGSTELLING PER SCHOOL

De relevantie en urgentie van de vraagstelling speelden een belangrijke rol in de voorbereiding van het schoolberaad. Daarbij waren duidelijke verschillen zichtbaar tussen de drie scholen.

Op Firda sloot de vraag over het gebruik van mobiele apparaten direct aan bij een onderwerp dat leefde onder studenten en medewerkers. Projectleiders noemden de vraag raak, actueel en relevant. Ook deelnemers herkenden het belang van het onderwerp. De vraag was voorbereid in vraagsessies met burgerschapsdocenten uit verschillende colleges, waardoor al vroeg betrokkenheid ontstond binnen de organisatie.

Ook op de HBA werd de vraag als duidelijk en relevant ervaren. De vraag hoe de school een plek kon worden waar studenten ook buiten de lessen willen zijn, bleek volgens deelnemers verbonden aan een breder gevoel van afgenomen samenhang binnen de school.

Bij Cibap verliep dit anders. Gespreks- en procesbegeleiders vonden de vraag over de Cibap Flow regelmatig abstract en onvoldoende urgent. Volgens hen was niet voor alle studenten direct duidelijk welk probleem ermee werd bedoeld. Tegelijkertijd gaven geïnterviewde studenten aan dat de vraag gedurende het beraad steeds duidelijker werd. Zij kwamen dan ook tot concrete verbeterpunten.

3.2 MANDAAT EN VERWACHTINGEN

Alle scholen spraken vooraf af dat het bestuur de aanbevelingen van het schoolberaad serieus zou behandelen, zolang deze binnen de afgesproken kaders pasten.

De zichtbaarheid van het mandaat verschilde per school. Op Firda speelde het bestuur een actieve rol in de aanloop en tijdens het beraad. De voorzitter van het College van Bestuur verstuurdde persoonlijk de uitnodiging voor de loting en was aanwezig op de eerste en vierde beraadsdag. Op de vijfde beraadsdag nam een ander lid van het College van Bestuur de adviezen officieel in ontvangst. Volgens projectleiders onderstreepte dit het belang van het beraad en vergrootte het de urgentie ervan.

De financiële kaders waren niet overal even concreet. Op de HBA kregen deelnemers een duidelijk budgetkader mee. Bij Cibap gold dat voorstellen financieel haalbaar moesten zijn, maar deelnemers gaven aan dat dit moeilijk te vertalen was naar concrete voorstellen.

3.3 LOTING EN REPRESENTATIE

Op alle drie de scholen leidde de loting, ondanks de verschillende aanpakken, tot een diverse groep deelnemers uit verschillende opleidingen, leerjaren of schoolniveaus. Opvallend was dat de groepen niet alleen bestonden uit de 'usual suspects': ook studenten die normaal gesproken minder snel uit zichzelf zouden deelnemen of gevraagd zouden worden om mee te denken, waren vertegenwoordigd. De manier waarop de loting werd uitgevoerd verschilde per school.

Firda werkte met een tweetrapsloting, waardoor alle colleges en niveaus vertegenwoordigd waren. Volgens projectleiders bood deze aanpak ook ruimte aan studenten van wie vooraf niet duidelijk was hoe actief zij zouden deelnemen. Juist enkele van deze deelnemers bleken tijdens het beraad sterk betrokken.

Op de HBA werden, mede door de kleinschaligheid van de school, per klas twee studenten geselecteerd. Daardoor waren alle opleidingen en leerjaren vertegenwoordigd.

Bij Cibap vond de selectie plaats op basis van postcodes. Projectleiders pasten de selectie vervolgens beperkt aan om rekening te houden met betrouwbaarheid en studiebelasting van studenten.

3.4 COMMUNICATIE EN BETROKKENHEID VAN DE SCHOOL

De manier waarop scholen het beraad onder de aandacht brachten verschilde sterk. Alle projectleiders gaven aan dat het informeren van de schoolgemeenschap meer tijd kostte dan vooraf verwacht.

Firda investeerde sterk in communicatie. Met ondersteuning van de communicatieafdeling, een communicatieplan en bezoeken aan alle twaalf colleges bleef het beraad gedurende het traject zichtbaar binnen de school.

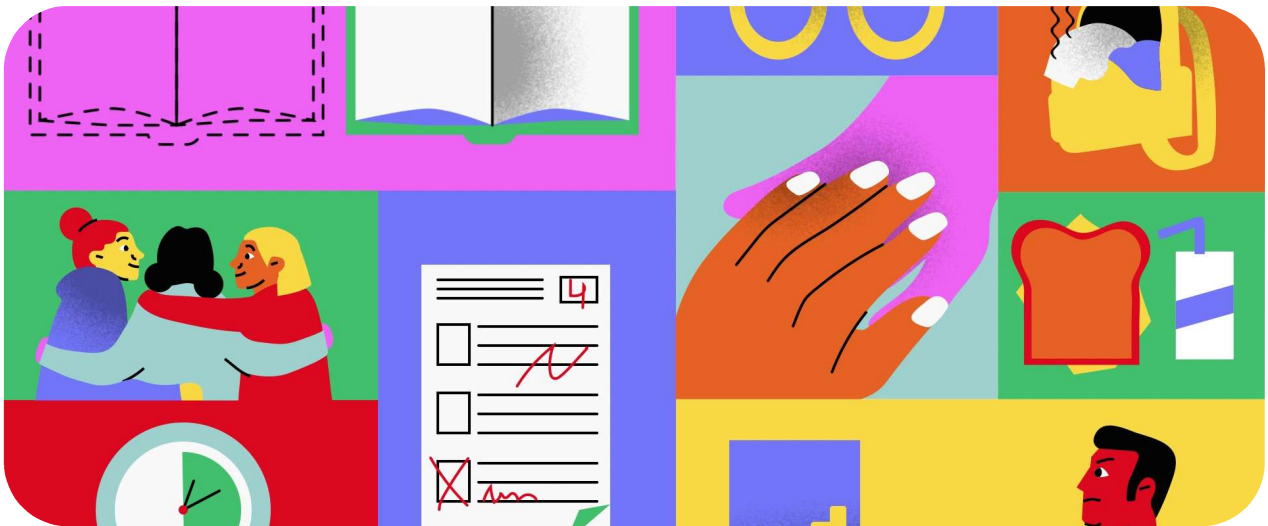
Bij de HBA was het beraad vooral zichtbaar in de aanloop. Bij Cibap richtte de communicatie zich voornamelijk op studenten, terwijl Firda en de HBA ook docenten actief betrokken. Op Cibap waren docenten en medewerkers daardoor minder goed op de hoogte, wat soms leidde tot onduidelijkheid en praktische problemen.

3.5 DEELNAME EN RANDVOORWAARDEN

Alle drie de scholen werkten met hetzelfde basisontwerp, waarin deelnemers het vraagstuk verkenden, verschillende perspectieven onderzochten, adviezen ontwikkelden en gezamenlijk besluiten namen.

De uitval verschilde per school. Cibap kende het laagste uitvalspercentage, gevolgd door de HBA. Op Firda lag de uitval hoger.

Ook de compensatie verschilde. Cibap bood een financiële vergoeding van €30 per dag, de HBA vrijstelling van onderdelen van het burgerschapsonderwijs en Firda deelname aan het keuzedeel Persoonlijk Profileren. Volgens deelnemers en projectleiders lijkt de financiële vergoeding bij Cibap te hebben bijgedragen aan het lage uitvalspercentage en de stabiele opkomst gedurende het traject.

UITVOERING

4.1 PROCESBEGELEIDING

De uitvoering van de schoolberaden werd op alle drie de scholen als goed georganiseerd ervaren. Flexibiliteit bleek daarbij een belangrijke succesfactor. Proces- en gespreksleiders die konden inspelen op de behoeften van de groep droegen volgens deelnemers en scholen bij aan een prettig verloop van het proces.

Wel verschilden de rollen van de projectleiders per school. Op Firda en de HBA waren projectleiders zichtbaar aanwezig tijdens de beraadsdagen en ondersteunden zij actief het proces. Op Firda besteedden zij daarnaast aandacht aan sfeer en energie in de groep. Bij Cibap waren projectleiders minder nadrukkelijk aanwezig. Dat gaf deelnemers meer ruimte, maar maakte het perspectief van de school soms minder zichtbaar in het beraad.

4.2 GESPREKSBEGELEIDING EN GROEPSDYNAMIEK

Gespreksbegeleiders speelden een centrale rol in het creëren van een veilige omgeving waarin deelnemers met elkaar in gesprek konden gaan. Zowel interne als externe gespreksbegeleiding werd positief beoordeeld. Op Firda vergrootte de inzet van docent-begeleiders de betrokkenheid van de school. Bij Cibap en de HBA werd de onafhankelijke positie van externe begeleiders juist als voordeel gezien.

Op alle scholen ontstond gedurende het proces een sterke groepsvorming. In buddygroepen en kleinere gesprekken groeide het vertrouwen en namen deelnemers steeds meer eigenaarschap. Studenten gaven aan dat zij zich gehoord voelden en zich vrij voelden om hun mening te delen.

De gewenste rol van gespreksbegeleiders bleek wel te verschillen. Sommige deelnemers vonden begeleiders te nadrukkelijk aanwezig, terwijl anderen juist behoefte hadden aan meer sturing wanneer gesprekken vastliepen of deelnemers afhaakten.

4.3 INFORMATIEVOORZIENING EN EXPERTS

Expertsessies vormden een belangrijk onderdeel van de beraadsdagen. Deelnemers gaven aan dat deze sessies hen hielpen om het vraagstuk beter te begrijpen en hun adviezen te onderbouwen.

Op Firda droeg het mee kunnen denken over de keuze van experts bij aan het gevoel van eigenaarschap. Betrokkenen vonden de experts goed voorbereid en passend bij de vragen die leefden in de groep. Ook op Cibap werden de gesprekken met experts positief beoordeeld. Deelnemers stelden verdiepende vragen en gebruikten de opgedane kennis actief bij het uitwerken van voorstellen.

Tegelijkertijd sloot de informatievoorziening niet altijd aan bij de behoeften van deelnemers. Op Cibap gebruikten sommige experts de sessies vooral om informatie op te halen, terwijl studenten juist op zoek waren naar antwoorden. Deelnemers gaven daarnaast aan behoefte te hebben aan meer contact met de schoolleiding en aan experts die konden meedenken over de haalbaarheid van voorstellen. Doordat niet alle benodigde informatie beschikbaar was, werden op Cibap ook aanbevelingen gedaan over onderwerpen die al onderdeel waren van bestaand beleid. Daardoor sloten sommige adviezen minder goed aan op de behoeften van de school.

Op de HBA zorgden sommige experts aanvankelijk voor terughoudendheid doordat zij vooral benadrukten wat niet mogelijk was. Tegelijkertijd motiveerde dit deelnemers om hun ideeën verder uit te werken en beter te onderbouwen.

4.4 DELIBERATIE EN SAMENWERKING

Deep Democracy-werkvormen, waarbij deelnemers actief op zoek gaan naar verschillende perspectieven en ook minderheidsstandpunten ruimte krijgen, hielpen deelnemers om met elkaar in gesprek te gaan over verschillen van inzicht.

Veel deelnemers vonden het in het begin spannend om een afwijkende mening uit te spreken. Naarmate het vertrouwen groeide, ontstond meer ruimte voor kritische vragen en verschillende perspectieven. Studenten gaven aan dat zij beter gingen begrijpen waarom anderen anders dachten en daardoor opener werden voor andere standpunten.

Op Firda leidde dit tot een sterk gevoel van eigenaarschap. Deelnemers ervoeren niet alleen de uitkomsten, maar ook het gezamenlijke proces als waardevol.

De diepgang van gesprekken verschilde wel tussen scholen en momenten in het proces. Op de HBA bleven gesprekken soms hangen bij onderwerpen waar al veel overeenstemming over bestond of kregen praktische bezwaren de overhand. Op Firda botsten perspectieven vaker, wat leidde tot intensievere gesprekken en een groter beroep deed op de gespreksbegeleiders.

Ook de groepssamenstelling speelde een rol. Wanneer themagroepen werden samengevoegd, nam de diepgang soms af. Bovendien bleek dat deelnemers gezamenlijke inzichten niet altijd gemakkelijk konden vertalen naar één of enkele aanbevelingen waar de hele groep achter stond.

4.5 WERKVORMEN, MATERIALEN EN TIJDSINDELING

De afwisseling tussen verschillende werkvormen hielp deelnemers om op uiteenlopende manieren mee te doen. Wat de één prettig vond, werkte minder goed voor de ander.

Buddygroepen en check-ins hielpen deelnemers elkaar beter te leren kennen en droegen bij aan een veilige sfeer. Expertsessies hielpen deelnemers om het vraagstuk beter te begrijpen en hun adviezen te onderbouwen. Ook Deep Democracy-werkvormen maakten verschillende perspectieven zichtbaar en nodigden deelnemers uit om hun mening uit te spreken. Sommige oefeningen werden als intensief ervaren, vooral in grotere groepen.

Creatieve werkvormen riepen gemengde reacties op. Sommige gespreksleiders zagen dat deze vormen deelname stimuleerden, terwijl deelnemers niet altijd duidelijk vonden wat ze bijdroegen aan het formuleren van adviezen. Ook de waardenoefening sloot niet bij iedereen aan.

Gespreksbegeleiders merkten dat sommige studenten de oefening als te abstract ervoeren en meer houvast hadden aan woordkaarten dan aan de beeldkaarten (Dixit-kaarten).

Op de HBA bleek daarnaast dat sommige studenten het lastig vonden om vrij te associëren en los van praktische bezwaren naar vraagstukken te kijken.

De tijdsindeling bleef op alle scholen een aandachtspunt. De eerste beraadsdagen werden vaak als lang en intensief ervaren, terwijl de studenten in de laatste fase juist weinig tijd voelden om adviezen verder uit te werken en te onderbouwen. Daardoor verliep de stap van ideeën naar concrete aanbevelingen soms te snel. Dit zien we ook vaak terug bij burgerberaden.

DEELNEMERSERVARING EN DEMOCRATISCH LEREN

De schoolberaden waren meer dan een besluitvormingsproces. Deelnemers leerden samenwerken, verschillende perspectieven verkennen en gezamenlijk besluiten nemen.

Uit het onderzoek van de HvA blijkt dat deelname mogelijk samenhangt met positieve ontwikkelingen in democratische competenties, met name mondigheid en mobilisatie/activisme. Op Cibap zagen onderzoekers daarnaast positieve ontwikkelingen in actief luisteren, empathie en het durven uitspreken van een eigen mening.

Deelnemers gaven aan dat zij zich gehoord voelden en ruimte ervoeren om hun mening te delen. Gaandeweg namen zij vaker initiatief en voelden zij zich meer verantwoordelijk voor het gezamenlijke resultaat.

Ook de uitwisseling van perspectieven werd als waardevol ervaren. Studenten gaven aan dat zij niet altijd van mening veranderden, maar wel beter gingen begrijpen waarom anderen anders dachten. Verschillen van inzicht werden daardoor vaker gezien als een bron van nieuwe inzichten dan als een belemmering voor samenwerking.

Tegelijkertijd bleek het formuleren van gezamenlijke aanbevelingen niet vanzelfsprekend. Zowel deelnemers als gespreksbegeleiders gaven aan dat er in de laatste fase soms te weinig tijd was om voorstellen verder uit te werken en op elkaar af te stemmen.

OPVOLGING

6.1 KWALITEIT VAN DE ADVIEZEN

De adviezen werden op alle drie de scholen positief ontvangen. Betrokkenen waardeerden vooral het perspectief van de studenten en het draagvlak dat tijdens het beraad was ontstaan.

Op de HBA werden de adviezen gezien als realistisch, bruikbaar en vernieuwend. Volgens de projectleider vormden zij een waardevolle aanvulling op bestaande afwegingen van docenten en schoolleiding. Ook op Firda werd de kwaliteit van de adviezen hoog ingeschat. Betrokkenen schreven dit toe aan het zorgvuldige proces en de diverse groep deelnemers die gezamenlijk tot aanbevelingen kwam. Het breedst gedragen advies kreeg steun van 92% van de deelnemers.

Bij Cibap werden de adviezen omschreven als herkenbaar en waardevol. Volgens projectleiders brachten deelnemers belangrijke vraagstukken aan het licht rond communicatie, begeleiding en persoonsvorming. Deelnemers zelf gaven aan dat het beraad hielp om ideeën kritisch af te wegen en verder aan te scherpen.

Tegelijkertijd kwamen op alle scholen aandachtspunten naar voren. Op Firda waren sommige aanbevelingen nog onvoldoende uitgewerkt. Bij Cibap bleken enkele adviezen gebaseerd op onvolledige informatie over bestaande schoolpraktijken. Op zowel Cibap als de HBA was behoefte aan meer tijd en een duidelijker format om aanbevelingen verder uit te werken en te onderbouwen.

6.2 IMPLEMENTATIE VAN DE ADVIEZEN

De opvolging van de adviezen verschilde sterk tussen de drie scholen.

Op Firda werden de aanbevelingen snel opgepakt. Projectleiders presenteerden de adviezen samen met een deelnemer aan de schoolleiding en werkten ze vervolgens verder uit. De school communiceerde actief over de veranderingen richting studenten en medewerkers en zette een communicatiecampagne op die door de gehele school te zien was.

Op de HBA werden verschillende aanbevelingen overgenomen, maar voor deelnemers bleef onduidelijk wat er daarna met de adviezen gebeurde. De directiewissel maakte het bovendien lastiger om het oorspronkelijke mandaat vast te houden.

Ook op Cibap kwam de opvolging moeizaam op gang. Er was vooraf geen duidelijk plan gemaakt voor de uitvoering van de adviezen en de verantwoordelijkheid lag bij een kleine groep betrokkenen. Daardoor verdween het onderwerp makkelijker naar de achtergrond.

De ervaringen op de drie scholen laten zien hoe belangrijk duidelijk eigenaarschap, bestuurlijke betrokkenheid en een plan voor opvolging zijn.

6.3 COMMUNICATIE EN DOORWERKING

Op alle scholen bleek communicatie over de voortgang van de adviezen een belangrijke succesfactor.

Bij Firda werden studenten en medewerkers actief geïnformeerd over de vervolgstappen. Op de HBA en Cibap gebeurde dit veel minder. Verschillende deelnemers gaven aan dat zij zelf navraag moesten doen om te achterhalen wat er met de aanbevelingen was gebeurd. Hierdoor ontstond onzekerheid over de opvolging van het beraad.

Ook buiten het beraad bleek betrokkenheid van docenten, managers en andere medewerkers belangrijk. Op Cibap gaven betrokkenen aan dat het lastig is om aanbevelingen vast te houden wanneer de verantwoordelijkheid vooral bij één bestuurder of projectleider ligt. Tijdens de evaluatie werd daarom genoemd dat bestaande medezeggenschapsorganen, zoals de studentenraad, een rol kunnen spelen bij het volgen van de voortgang van aanbevelingen.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

7.1 BELANGRIJKSTE INZICHTEN

De schoolberaden op Firda, Cibap en de HBA laten zien dat een schoolberaad een bruikbare manier is om studenten te betrekken bij vraagstukken die spelen binnen hun school. Deelnemers formuleerden breed gedragen aanbevelingen, ontwikkelden democratische vaardigheden en brachten perspectieven in die anders minder snel aan bod komen. Een schoolberaad is dan ook een uitstekende manier om invulling te geven aan de burgerschapsopdracht.

Een relevant vraagstuk, zichtbare betrokkenheid van bestuurders, een diverse deelnemersgroep en een zorgvuldig ontworpen proces met toegankelijke werkvormen bleken belangrijke voorwaarden voor succes. Flexibele proces- en gespreksbegeleiders speelden daarbij een cruciale rol in het creëren van een veilige omgeving voor deliberatie.

De grootste uitdagingen lagen in de koppeling met iedereen die niet direct betrokken was bij het schoolberaad en de opvolging, al kwamen ook tijdens de voorbereiding en uitvoering verschillende verbeterpunten naar voren. Vooral op het gebied van opvolging, eigenaarschap en communicatie over de voortgang bleek nog ruimte voor verbetering.

7.2 SUCCESFACTOREN

VOORBEREIDING

- Zichtbare betrokkenheid van bestuurders en schoolleiding.
- Een diverse vertegenwoordiging van studenten uit verschillende opleidingen, leerjaren en schoolonderdelen.
- Actieve communicatie en zichtbaarheid van het beraad binnen de school.
- Een schoolberaad dat aansloot bij actuele thema's en uitdagingen binnen de school.

ONTWERP & UITVOERING

- Flexibele procesbegeleiding die kon inspelen op de behoeften van de groep.
- Veilige gespreksomgevingen, waarin gespreksbegeleiders actief ruimte creëerden voor deelnemers om hun mening te delen.
- Buddygroepen, check-ins en andere werkvormen die groepsvorming en eigenaarschap ondersteunden.
- Expertsessies die deelnemers hielpen om vraagstukken beter te begrijpen en adviezen te onderbouwen.
- Werkvormen die perspectiefwisseling, deliberatie en samenwerking stimuleerden.

OPVOLGING

- Adviezen met breed draagvlak onder deelnemers.
- Waardevolle aanvulling van het studentenperspectief op schoolbeleid.
- Sterke bestuurlijke betrokkenheid bij de opvolging.
- Concrete vertaling van aanbevelingen naar beleid, projecten en communicatie.
- Zichtbare terugkoppeling over de voortgang van adviezen.

7.3 VERBETERPUNTEN

VOORBEREIDING

- Betrek studenten meer bij het formuleren van de centrale vraag.
- Formuleer een relevante vraag over een onderwerp dat echt speelt op school en onder de studenten.
- Communiceer duidelijker met docenten en medewerkers, bijvoorbeeld via kennissessies en een communicatiecampagne.
- Maak vooraf helder binnen welke kaders aanbevelingen uitgevoerd kunnen worden.
- Stem compensatie beter af op de ervaren drempels voor deelname.

ONTWERP & UITVOERING

- Reserveer meer tijd voor het uitwerken en aanscherpen van aanbevelingen.
- Zorg voor fact-checking.
- Maak de rol van experts explicieter.
- Sluit werkvormen beter aan op de belevingswereld en de taalvaardigheden van mbo-studenten.
- Vereenvoudig hulpmiddelen en formats waar mogelijk.

OPVOLGING

- Maak vooraf afspraken over eigenaarschap en implementatie.
- Ontwikkel een duidelijker format voor het formuleren van aanbevelingen.
- Organiseer structurele terugkoppeling aan deelnemers.
- Borg de opvolging binnen bestaande schoolstructuren.
- Maak de voortgang van aanbevelingen zichtbaar voor de bredere schoolgemeenschap.

7.4 AANBEVELINGEN VOOR TOEKOMSTIGE SCHOOLBERADEN

De ervaringen op Firda, Cibap en de HBA laten zien waar toekomstige schoolberaden sterker van kunnen worden.

Begin met een vraag die herkenbaar en relevant is voor studenten. Betrek studenten waar mogelijk bij het formuleren van die vraag en maak vanaf het begin duidelijk welke ruimte er is om daadwerkelijk iets te veranderen.

Besteed ook aandacht aan wat er na het beraad gebeurt. Spreek vooraf af wie verantwoordelijk is voor de opvolging van de aanbevelingen, hoe hierover wordt gecommuniceerd en hoe deelnemers betrokken blijven bij de voortgang.

Tot slot kan het helpen om schoolberaden beter te verbinden met bestaande medezeggenschapsorganen, zoals studentenraden. Dat maakt het makkelijker om aanbevelingen te blijven volgen en bespreken.

7.5 INPUT VOOR DOORONTWIKKELING VAN HET SCHOOLBERAAD

De ervaringen op Firda, Cibap en de HBA laten zien welke onderdelen extra aandacht vragen in toekomstige schoolberaden. Denk aan de keuze van het vraagstuk, communicatie binnen de school, werkvormen, de rol van experts, aansluiting bij de mbo-doelgroep en de opvolging van aanbevelingen.

Bureau Schoolberaad is een initiatief van Bureau Burgerberaad.

Bureau Burgerberaad is het Nederlandse expertisecentrum voor burgerberaden en democratische versterking. Wij zijn een onafhankelijke non-profitorganisatie en een CBF erkend Goed Doel.

www.bureauburgerberaad.nl | welkom@bureauburgerberaad.nl